

מדינת ישראל

משרד הממשלה

משרד
מט.מ.מ.

ס'א'ר'ק'
'ס'צ'ר'ח'ר'
ס'צ'ר'ר'ר'

תיק מס' 12/מ
ס'ר

שם תיק: ועדת כהן-קדמי בענין ילדי תימן - פרוטוקול
מישיבות הועדה -סדרה ב - 'פרוטוקול מיום
מזהה פיזי: 9744/11-ג
מזהה פריט: 000e7xk
כתובת: 2-109-3-6-6
תאריך הדפסה: 05/07/2016

מחלקה

ועדת הקינה ממלכתית בענין מרשת
העלמות של ילדים מבין עולי תימן
בשנים 1954-1956

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

אני מקווה היום שתהיה תועלת ולא נצטרך עוד לדבר על חשבוננו. כי אם אנחנו מדברים על ארץ ישראל אנחנו מדברים על עצמנו וזה לא יפה. וזה לדור הבא כבר מתחילים.. הם אומרים אם היינו יודעים לא היינו מתגייסים לצבא ברוך השם הבנים שלי כולם חיילים קרביים. אמרו זה עושה לנו חמדינה?

היו"ר: טוב אני לא רוצה להרבות בדברים אבל הוועדה הזו קמה בגלל אותה הסיבה שרוצים לדעת. עכשיו אחרי 45 שנה קשה למצוא. הנה אני שואל אותך אם אתה מכיר מישהו מהאנשים שהיו בבית החולים הזה והשני והאחיות - טוב אתה אמר שם אחד וזה יכול להועיל לנו.

הרב מעטוף: אני ידעתי.. אתה עכשיו הזכרת לי באמת הזכרת לי. למה שאלתי אותה? אני באתי וחם מטפלות אורזים ילדים מחתלים אותם ושמים אותם במיטות ככה שלוש ארבע במיטות. אז אמרתי לו הבן שלי ביניהם? אמר מה אתה שואל אותי שאלות כאלה. איך קוראים לך? מרים.

היו"ר: תודה רבה.

העד - מר מאיר שקד

היו"ר: אנחנו ממשיכים בעדות בתיק 36/95 יש כאן שני מבקשים מאיר שקד ומשה שקד שניכם רוצים להעיד?

מאיר שקד: רק אני אעיד

היו"ר: אתה מאיר?

מאיר שקד: כן.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

היו"ר: אז אני מזכיר לך שעליך לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת אחרת אתה צפוי לעונש לפי החוק.

מה יש לך לומר?

מאיר שקד: אני יליד עירק 1940. עליתי לארץ עם בני משפחתי ביולי 51. הגענו לארץ בטיסה ישירה בבגדד ללוד.

בני המשפחה כללו שלוש אחיות ושלושה בנים. והורים וסבתי. בודתנו מהמטוס התקבלנו בקבלת פנים של ריסוס די.די.טי. אמי נשאה את אחי רחמים שהיה בן כשנה בערך, הוא היה בן 10 חודשים. בזמן הריסוס הזה התינוק התחיל להקיא ואז היפנו אותו שמה לעזרה ראשונה. אמרו שהוא לא מרגיש טוב וצריך להעביר אותו. אמי זכרונה לברכה התנגדה לתת אותו.

היו"ר: סליחה הריסוס היה בראש העין?

מאיר שקד: לא לא היה בלוד.

היו"ר: בלוד. ואתה כותב פה שהוא הרגיש לא טוב בראש העין.

מאיר שקד: לא, לא אדוני. הם העבירו אותו מלוד לראש העין.

היו"ר: כאשר הוא הרגיש לא טוב,

מאיר שקד: הרגיש לא טוב

היו"ר: העבירו אותו לראש העין.

מאיר שקד: סבתי התלווה אליו. לקחו אותו לראש העין לשלוחה של

הדסה. וסבתי בלילה באותו לילה החזירו אותה אלינו

לעתלית.

היו"ר: אתם נלקחתם לעתלית?

מאיר שקד: לעתלית.

היו"ר: כל המשפחה?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

מאיר שקד: כל המשפחה. והיא זכרה רק שזה מקום שקוראים לו הדסה ראש העי. זה היה בלילה היא לא זיהתה. למחרת הנרי התחילו את העניין איך אפשר להגיע לשם. השיגו כסף. אחרי יומיים נסעו לפתח תקוה. איתרו את המקום, הגיעו לראש העין. שאלו על הילד. הילד היה נמצא.

כ.ה. מימון: מה היה?

מאיר שקד: הוא נמצא במחלקה. ראו אותו. אמא הניקה אותו כי אמא שלי ז"ל היתה מניקה עד גיל שנה וחצי שנתיים. ואמרו להם הוא מרגיש הרבה יותר אתם אולי עוד יומיים שלושה תחזרו לראות אותו. חזרו לעתלית

היו"ר: סבתך היתה עד אז שם ולקחתם אותה בחזרה?

מאיר שקד: לא לא סבתי באותו לילה החזירו אותה אלינו. היא לא נשארה שם. כעבור ארבעה ימים זה היה ביום רביעי אני חושב, רביעי בשבוע אבי ואמי נסעו לשם ראו את הילד כשהוא מרגיש מצוין ושאלו אם אפשר לקחת אותו. אז אמרו להם כן. תקחו אותו. אמרו לא הבאנו בגדים אמרו אין דבר תקחו אותו עם הבגדים שהוא מאושפז. הם לקחו את הילד וחזרו אל בית העולים לעתלית.

ביום שישי בבוקר בשעות לפני הצהריים באו אחות ושני נוטרים ואמרו לילד יש מחלה מדבקת וצריך לקחת אותו. כמובן אמי ז"ל התנגדה בשום אופן למסור את הילד אמרה הנה יש לי עוד ילדים קטנים אף אחד לא נדבק והוא אין לו, זאת אומרת סימנים של איזה מחלה. אז האחות דיברה ערבית ואני זוכר את שמה קראו לה דייזי. אז היא שיכנעה את אמא שלי

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

לקחת אותו למרפאה. אני נצמדתי לאמי ונכנסנו למרפאה,
 המרפאה היתה בקצה הדרומי של המחנה.

היו"ר: בעתלית.

מאיר שקד: בעתלית כן. זה היה מגודר. נכנסנו לשמה, חכניסו אותנו
 לחדר. כנראה שזה חדר האחות. היה שם ארון תרופות ואיזה
 מיטה ושולחן או משהו כזה, פרגוד. אמא שלי המשיכה להחזיק
 את הילד בין זרועותיה בידיה, לא רצתה למסור אותו.
 דקות מספר אחרי זה באה האחות בלווית רופא אולי, אולי אח
 אחר לבדוק אותו ואז הרופא אמר שצריך להזריק לו זריקה.
 הזריקו לו זריקה מספר שניות. הוא נכנס למצב עלפון.

היו"ר: יותר גרוע.

מאיר שקד: התעלף עלפון. והוא היה בסדר עד לפני הזריקה.

עכשיו האחות אמרה לאמא שלי בערבית אל תדאגי. לא יקרה
 שום דבר.

היו"ר: רגע האחות דייזי?

מאיר שקד: דייזי כן.

היו"ר: זו שבאה מחוץ למחנה נכון?

מאיר שקד: היא אחות במחנה. היא באה לקחת אותו מהאוהל יחד עם
 הנוטרים.

היו"ר: היא היתה מהמחנה?

מאיר שקד: כן.

היו"ר: גם הנוטרים היו מהמחנה.

מאיר שקד: גם הנוטרים היו מהמחנה. כי לא שוטרים היו,

היו"ר: רק רגע. אתם הבאתם את רחמים בחזרה למחנה

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

מאיר שקד : כן .

היו"ר : והוא היה באוהל איתכם .

מאיר שקד : כן .

היו"ר : והאחות דייזי אם היא באה או שהיא קיבלה איזה ידיעה מבחוץ שצריך לקחת אותו , איך היא ידעה שיש ילד ושהוא חולה במחלה?

מאיר שקד : זה מה שאנחנו גם לא יודעים עד היום .

היו"ר : אתם לא יודעים .

מאיר שקד : לא .

היו"ר : היא באה ככה כמו ,

מאיר שקד : היא באה בלווית שני נוטרים .

היו"ר : וכאשר הלכו למרפאה או מה שנראה כמו מרפאה היתה שם עוד אחות

מאיר שקד : לא .

היו"ר : או שהיא עצמה נתנה את הזריקה?

מאיר שקד : לא מי שנתן את הזריקה זה רופא היה או אח , או רופא או אח אני לא , אבל היה גבר .

היו"ר : ורחמים התעלף או איבד את החכרה בזמן תיכף אחרי הזריקה

מאיר שקד : לא תיכף ומיד

היו"ר : באותה מרפאה .

מאיר שקד : באותה מרפאה .

היו"ר : ואז דייזי אמרה אל תדאגו זה יהיה בסדר .

מאיר שקד : אל תדאגו זה יהיה בסדר .

היו"ר : היא לפי הדיבור שלה עשתה רושם של עירקית גם?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

מאיר שקד: היא עירקית. היא עירקית.

היו"ר: חשבתי השם דייזי זה,

מאיר שקד: היא עירקית. היא גם היתה אחות בבית הולדים מאיר אליאס

בעירק. לאחר זה, בא שוב פעם אותו האדם לבדוק והוא אמר
 לאמא שלי הוא גמר. אז אמא שלי התחילה לצעוק אבל הוא
 נושם איך הוא גמר? רצו לקחת אותה ממנו אמא שלי התחילה
 לצעוק לצעוק להתייפח ואז מבחוץ בא אבי, דודי ועוד כמה
 אנשים והתחילו לצעוק ולדרוש את הילד, זאת אומרת לשחרר
 גם את אמא שלי.

בשלב זה האחות דיברה עם אמא שלי והתחילה שיחררה את
 הילד. ולקחה אותו ממנה. בשלב הזה אחרי שהרופא אמר זה
 נגמר הופיע יהודי זקן אני חושב שהוא היום בדיעבד אני
 יודע, אחד חסיד או חרדי כזה.

היו"ר: לא עירקי.

מאיר שקד: לא עירקי. והתחיל לקרוא פרקי תהלים. והילד היה עוד
 נושם.

היו"ר: כאשר היא אמרה שהוא נגמר או האח הזה אמר שהוא נגמר הוא
 התכוון שהוא מת?

מאיר שקד: כן. אומר הוא גמר. ואז התחיל היהודי הזקן הזה לקרוא
 פרקי תהלים. ואני שומע צעקות באו בני המשפחה האחרים
 והתחילו ליידות אבנים על המרפאה. ואז עצרו את אבא שלי,
 את הדוד שלי, את סבי זכרונו לברכה אבי אמי ועוד מי שהיה
 שם עצרו והכניסו אותם לשמה זה היה איזה צריף שזה שימש
 תחנה לנוטרים כניראה ששמרו על המחנה. ואותו לקחו העלנו

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

לאמבולנס והאמבולנס נסע. אמא שלי לא השתכנעה ודייזי,

היו"ר: את התינוק לקחו באמבולנס?

מאיר שקד: כן כן באמבולנס. בדיעבד אני זוכר את זה שלקחו אותו

הרי הוא היה בזרועותיה של אמא שלי היא החזיקה אותו כל הזמן ככה בצורה כזו, בצורה כאילו שהיא מניקה אותו ככה, כל הזמן החזיקה אותו. כשלקחו אותו אז אני היום חושב את זה, שלא זאת אומרת לא כיסו אותו לא כיסו לו את הפנים לקחו אותו פשוט מאד מהזרועות לאמבולנס והאמבולנס נסע.

עכשיו אמא שלי אמרה לאחות הזו דייזי אמרה לה אם הוא מת אז למה לוקחים אותו אנחנו רוצים לקבור אותו. יש לי פה קרוב משפחה בעתלית בישוב עתלית יש מושב עתלית ויש לי בן דוד הוא גר שמה. ואנחנו נקבור אותו בעתלית. תנו לי את הגופה.

אז היא אמרה לה לא פה זה לא נהוג ככה, זה יום שישי וחם הלכו. עכשיו אנחנו ניסינו לחפש, אמא שלי בכל זאת, כל הזמן לא שתקה. ואני תחת שבועה ואני מעיד כשלקחו אותו מזרועות אמי הוא היה בהיר. בהיר בגבול הבלונד. כי אמא שלי זכרונה לברכה היתה בהירה מאד. ופה היה אצלו בולט העורק. והוא היה אדום אני בדיעבד יודע שאדם שמת הוא מכחיל הוא היה אדום ואגלי זיעה אם אני זוכר על מצחו.

עברו השנים וב-67 קבלנו, לא נגרע ממצבת התושבים. קבלנו צו גיוס ואז העלנו, כתבנו לשר הביטחון ולכבוד נשיא המדינה והיפנו אותנו לוועדת מינקובסקי, אבל לא חקרו אותנו, לא שאלו אותנו. קיבלנו בדיעבד תעודת פטירה על שם שכם רחמים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

כ.ה. מימון: מתי קיבלתם את התעודה?

מאיר שקד: ב-67

כ.ה. מימון: בעקבות ועדת מינקובסקי?

מאיר שקד: כן. על שם אבל שונה לגמרי. יש לי כאן תמליל

היו"ר: תעודת הזהות זהה?

מאיר שקד: לא לא היה לו מספר תעודת זהות.

היו"ר: עוד לא היה לו כי הוא נולד פה?

מאיר שקד: התעודת זהות שלו זה ברצף כמו תעודות הזהות שלנו. אבל

בתעודת פטירה לא היה לא מספר תעודת זהות

היו"ר: בלי תעודת זהות.

מאיר שקד: בלי תעודת זהות בלי שם אמא, בלי שם אבא. רק שם

רחמים.

היו"ר: שם רחמים.

מאיר שקד: כן. זאת אומרת שם בכלל שונה מהשם המשפחה שלנו.

היו"ר: איפה התעודה הזו?

מאיר שקד: התעודה הזו לא יודע מעשה שטן היא נעלמה לנו. אבל יש

לי כאן תמליל, חלק מתמליל של ועדת מינקובסקי שכותבת

ככה: הגיע ארצה ב-51. מספר תעודת עליה של אביו 020620

המשפחה במחנה עתלית ב-14.7.51 אושפז בנס במחנה הדסה ראש

העין. שהה שם עד 1.8.51 בתאריך הנ"ל נלקח הביתה ושוב

החזירו אותו לבית החולים. הפיסקה הזו מאד לא, הוא נלקח,

מתברר כאילו שנלקח ללא רשות. אבל בפרוש גם אבי יכול

לחעיד על זה הם אמרו לו קחו אותו הביתה. ושוב החזירו

אותו לבית החולים. אנחנו לא החזרנו אותו לבית חולים כמו

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

הסיפור שאני סיפרתי הוא נלקח במרפאה בעתלית ומצבו החמיר. הועבר לבית החולים במחנה עתלית שם נפטר. גופתו הועברה לבית חולים שם נעשה לו ניתוח לאחר המוות ונקבע כי נפטר מדלקת בדרכי העיכול.

היו"ר: ממה?

מאיר שקד: מדלקת בדרכי העיכול.

כ.ה. מימון: אתה אומר שקיבלתם תעודת פטירה על שם שכם רחמים.

מאיר שקד: כן.

כ.ה. מימון: במקום שוקר רחמים

מאיר שקד: שוקר רחמים

כ.ה. מימון: כי שקד עיברתה.

מאיר שקד: שקד זה במקרה בתקופה של הבנים שאני התגייסתי לצבא ה-

ר' הפך להיות לד' וזה ככה באקראי זאת אומרת.

כ.ה. מימון: אין לנו בתיק העתק מהתעודה.

מאיר שקד: ההעתק המקורי אין לי גם. בבית חולים רמב"ם לא רצו לתת

לי.

כ.ה. מימון: אז זה העתקת

מאיר שקד: אבל יש לי פה דף מיומן אותנטי של קבורה של העדה

הספרדית בחיפה.

כ.ה. מימון: אז תתן לנו לצלם נחזיר לך.

מאיר שקד: לא אתה יכול לקחת כי אני צלמתי.

כ.ה. מימון: יש לך טוב.

מימון: זה מחברה קדישא?

מאיר שקד: זה מחברה קדישא מרחוב אחד העם 14 בחיפה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

כ.ה. מימון: וזה מתי קיבלת?

מאיר שקד: זה ביום

כ.ה. מימון: עכשיו

מאיר שקד: כן כן.

כ.ה. מימון: הם שמרו מאז.

מאיר שקד: כן זה שמור זה קיים. ואנחנו אפילו לקחו אותנו והובילו

אותנו לחלקה כביכול

כ.ה. מימון: ומצאתם משהו?

מאיר שקד: שום דבר. מצאנו שמה כמה קברים מצבות שלרוב זה שמות

אשכנזים והשאר זה חלקקי אבנים כאלה.

כ.ה. מימון: הם הובילו אותכם למקום?

מאיר שקד: כן כן.

כ.ה. מימון: אתם ביקשתם או,

מאיר שקד: אנחנו ביקשנו.

כ.ה. מימון: והוא הוביל אתכם ומה הראה לכם?

מאיר שקד: הראה לנו חלקה שלוש חלקות. יש חלקה 149 עד 50 מ-50 עד

51. ומ-52 וחלאה.

כ.ה. מימון: אבל אין שמות.

מאיר שקד: אין, יש כמה, יש כמה עם מצבות שמה אבל זה אני לא יודע

הם קראו לזה החלקה הספרדית. אבל שמה היו אולי 14 או 15

מצבות בכל השטח שזה שמות נראים על פניהם אשכנזים. בחיפה

ליד מחנה דוד.

היו"ר: אני רוצה לשאול אותך התאריך הזה של הפטירה ה-10.8.51 זה

אפשר לחסתמן על זה כדי להגיד שכל הארוע היה בראשית

אוגוסט.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 5 ביולי 1995

מאיר שקד: כן כן כי אנחנו הגענו בסוף יולי וזה יכול להיות.
היו"ר: זאת אומרת אם אנחנו רוצים להתחקות על השם דייזי שחיתה
 שם אזזה בתאריכים האלה.

מאיר שקד: כן.

היו"ר: כן?

מאיר שקד: כן.

היו"ר: ואתם שמעתם על האחות דייזי אחר כך?

מאיר שקד: מה שאנחנו ידענו

היו"ר: אתם יודעים אם היא עוד בחיים.

מאיר שקד: ידענו שהיא עברה לאזור פתוח תקוה והיא אולי עבדה
 בבילינסון אבל יותר מזה לא.

היו"ר: היא היתה אחות ממש.

מאיר שקד: אחות ממש כן. היא שימש גם אחות בבית חולים אליאס
 בעירק.

היו"ר: איך היא ניראתה אז? בת כמה היא היתה? צעירה?

מאיר שקד: היום אני חושב צריכה להיות בגיל של אבי אולי 80 75.

היו"ר: היום.

מאיר שקד: היא אז היתה עדיין מבוגרת.

היו"ר: תודה רבה לך.